

Menenstraat, Lauwe

Een Archeologienota

Auteur:

T. Van Mierlo (veldwerkleider)

Autorisatie:

J.A.G. van Rooij (OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)

Colofon

VEC Nota 256

Menenstraat, Lauwe, Een archeologienota

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteur: T. Van Mierlo

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, augustus '17

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	8
1.1.3	Huidig gebruik	8
1.1.4	Beschrijving van de geplande werken	10
1.1.5	Juridisch kader	12
1.1.6	Doelstelling en vraagstelling	13
1.2	Assessmentrapport	14
1.2.1	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	14
1.2.2	Beschrijving van bekende archeologische waarden	19
1.2.3	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	22
1.2.4	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	33
1.2.5	Samenvatting	35
	Literatuur	36
	Geraadpleegde websites	36
	Lijst van afbeeldingen en tabellen	36
	Bijlage 1 Plannenlijst	
	Bijlage 2 Fotolijst	

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

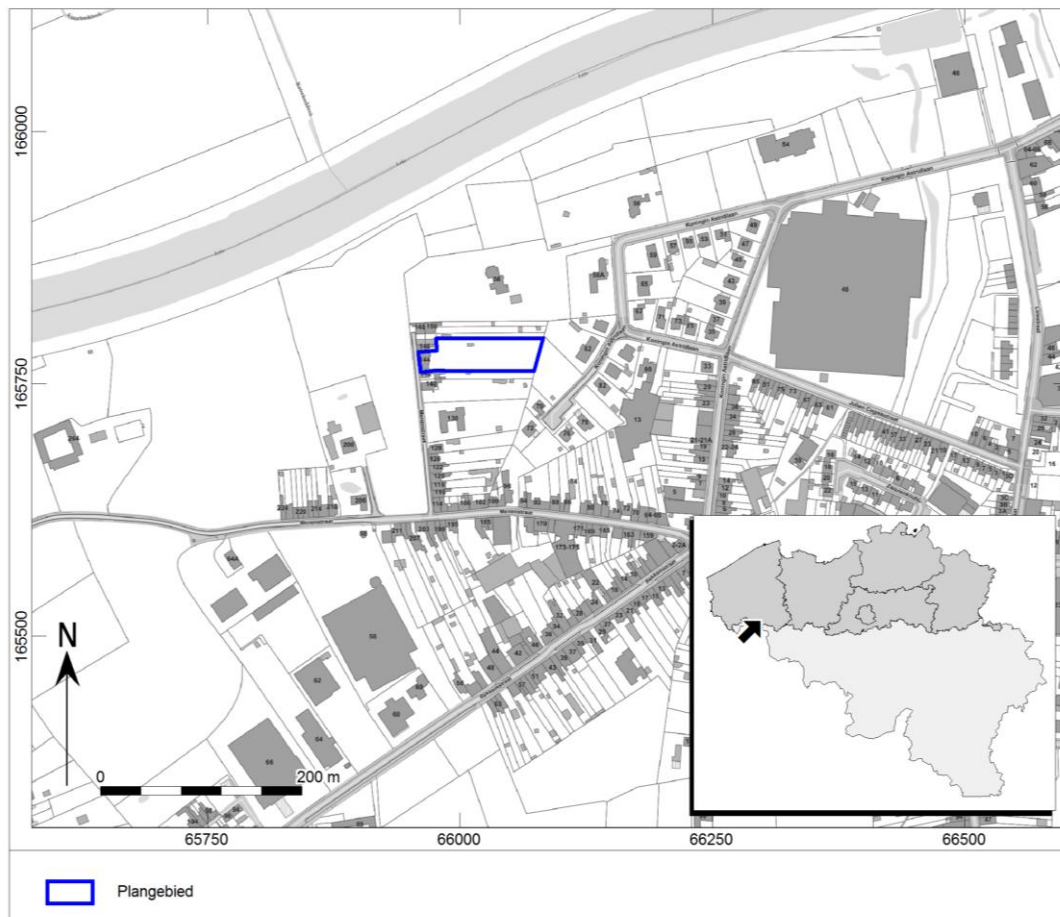
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

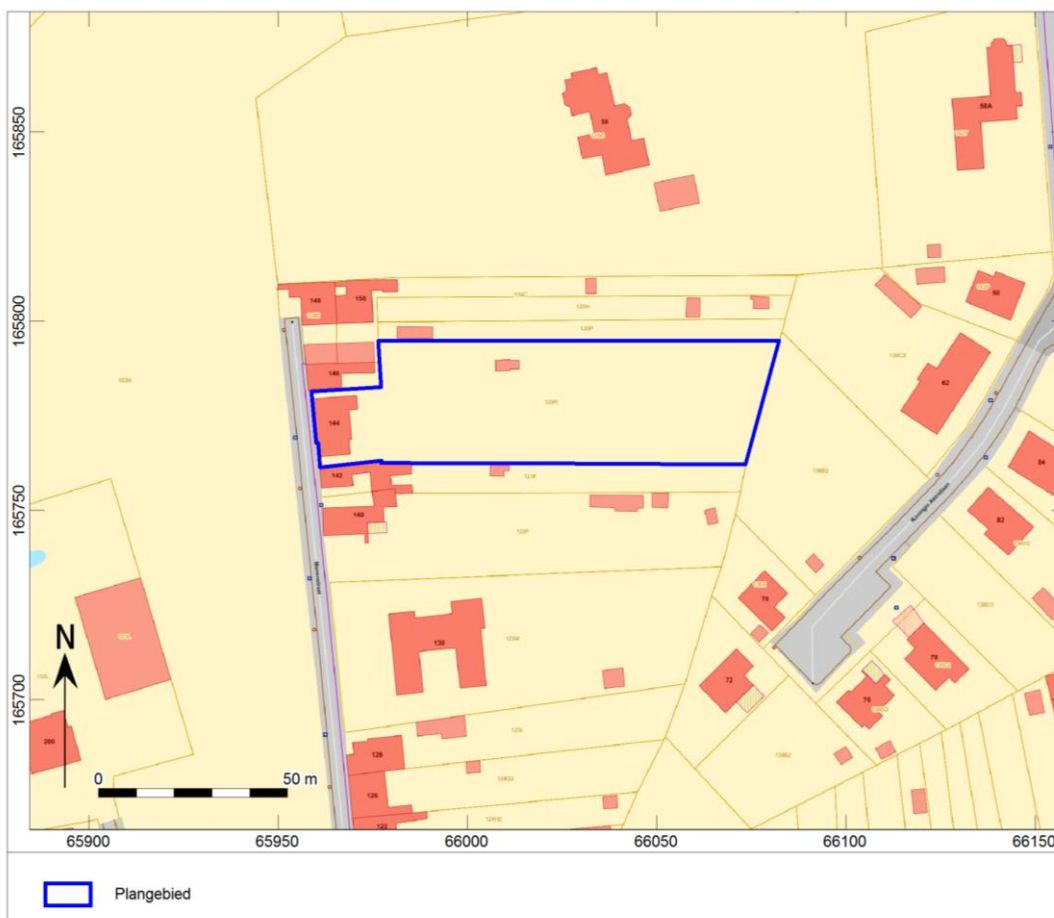
1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in juli 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Menenstraat in Lauwe (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verkaveling.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

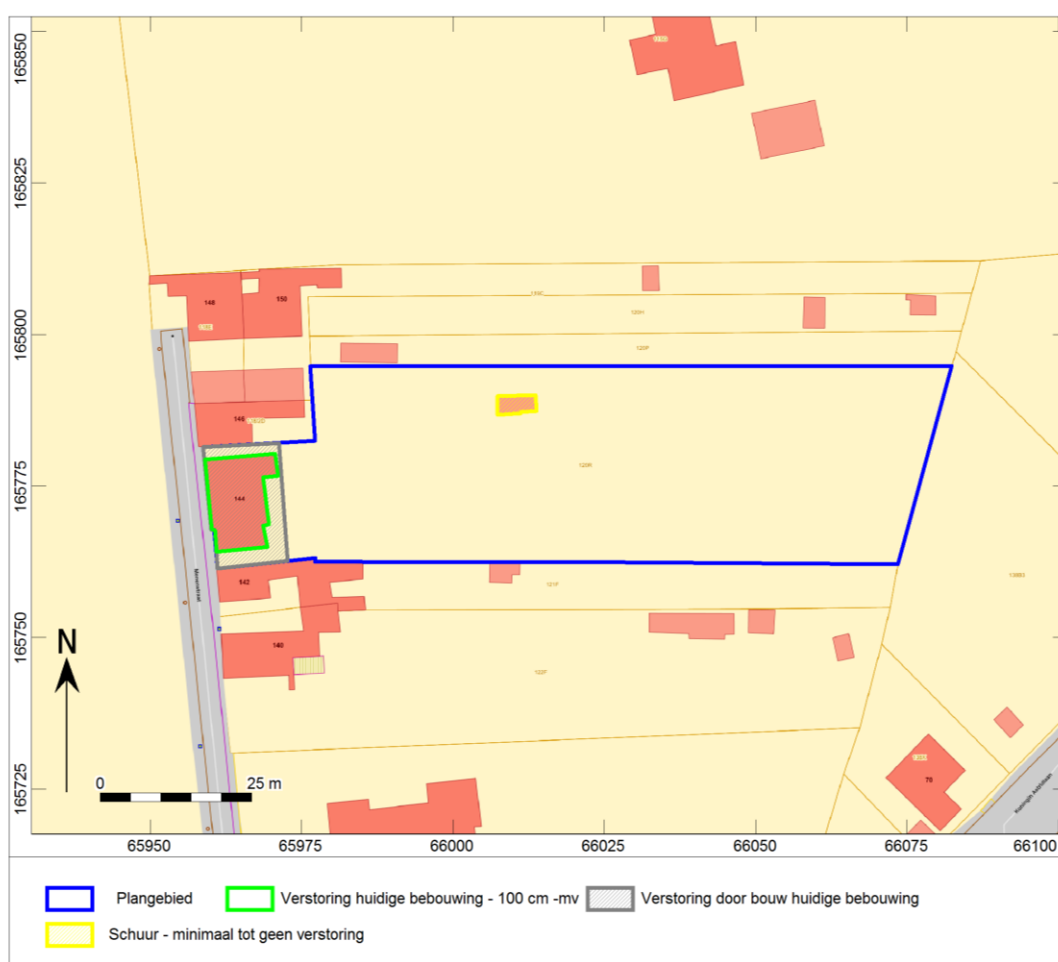
Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

1.1.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Verkavelingsplannen
Locatie:	Menenstraat 144
Plaats:	Lauwe
Gemeente:	Menen
Provincie:	West-Vlaanderen
Kadastrale gegevens:	Gemeente Menen, Afdeling 3, Sectie A, Perceelnummer: 120R
Diepte bodemverstoring	180 cm –mv
Oppervlakte plangebied	3612 m ² / 0,36 ha
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	65.958 / 165.761 66.020 / 165.778 66.082 / 165.794
Projectcode	2017G281

VEC-projectcode:	4190764 (bureauonderzoek)
Auteur:	T. Van Mierlo (bureauonderzoek, veldwerkleider)
Autorisatie: ¹	J.A.G. van Rooij (OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)
Begindatum onderzoek:	26 juli 2017
Einddatum onderzoek:	Juli 2017
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Steentijd, Romeinse tijd, Late Middeleeuwen, wegen, bureauonderzoek. https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus

In het onderzoeksgebied zijn de volgende verstoorde zones vastgesteld:

¹ Jeroen van Rooij is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het Vlaams Erfgoed Centrum.

Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.

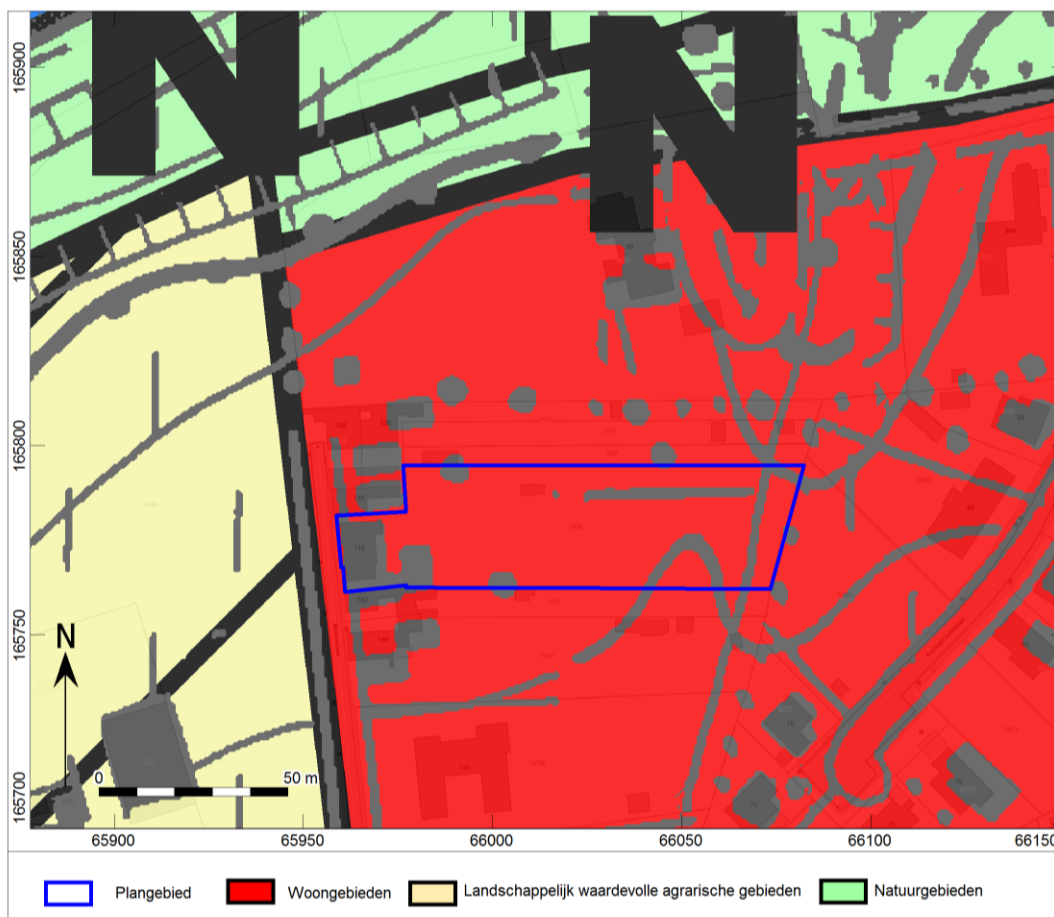
De verstoorde zone in het westen is volledig te wijten aan de huidige bebouwing. Deze heeft een verstoring van de bodem veroorzaakt tot een diepte van 100cm –mv.² Rondom de huidige bebouwing zal een even grote verstoring plaatsgevonden hebben als gevolg van de bouw van het huis. De verstoring heeft de omvang van de huidige bebouwing en een omliggende wekzone ten behoeve van de bouw. In het centrale gedeelte van het plangebied is een schuur gelegen. Deze schuur zal een eerder minimale tot geen verstoring veroorzaakt hebben.

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er is geen archeologische voorkennis beschikbaar voor het plangebied.

1.1.3 Huidig gebruik

Het plangebied is gelegen in het dorp Lauwe, in een doodlopende straat aan de noordwest zijde van het plangebied. Het perceel is volledig gelegen in woongebied volgens het gewestplan. Aan de Menenstraat zijn voornamelijk eengezinswoningen gelegen bestaande uit diverse typologieën.

Afb. 4. Het plangebied op het gewestplan

² Informatie verkregen via communicatie met de opdrachtgever.

Momenteel is het plangebied in gebruik door een vrijstaande woning en bijhorende tuin. De woning is voor een klein gedeelte onderkelderd en de fundering heeft een maximale verstoring van 100cm –mv veroorzaakt. De precieze plannen van de onderkeldering zijn niet geweten. Ook de precieze diepte niet. Er zijn geen plannen beschikbaar van deze woning. Verder is het plangebied in gebruik als tuin. Op de achterzijde van de tuin bevinden zich verschillende bomen en struiken. De tuin wordt verder gebruikt als een grasland met nieuw geplande bomen. Op het plangebied staat ook nog een kleine stal of schuur. Deze zal geen of minimale verstoring veroorzaakt hebben. Ook is de tuin afgerasterd door houten palen met kippengaas. Ook dit brengt een minimale tot geen verstoring van de bodem met zich mee.

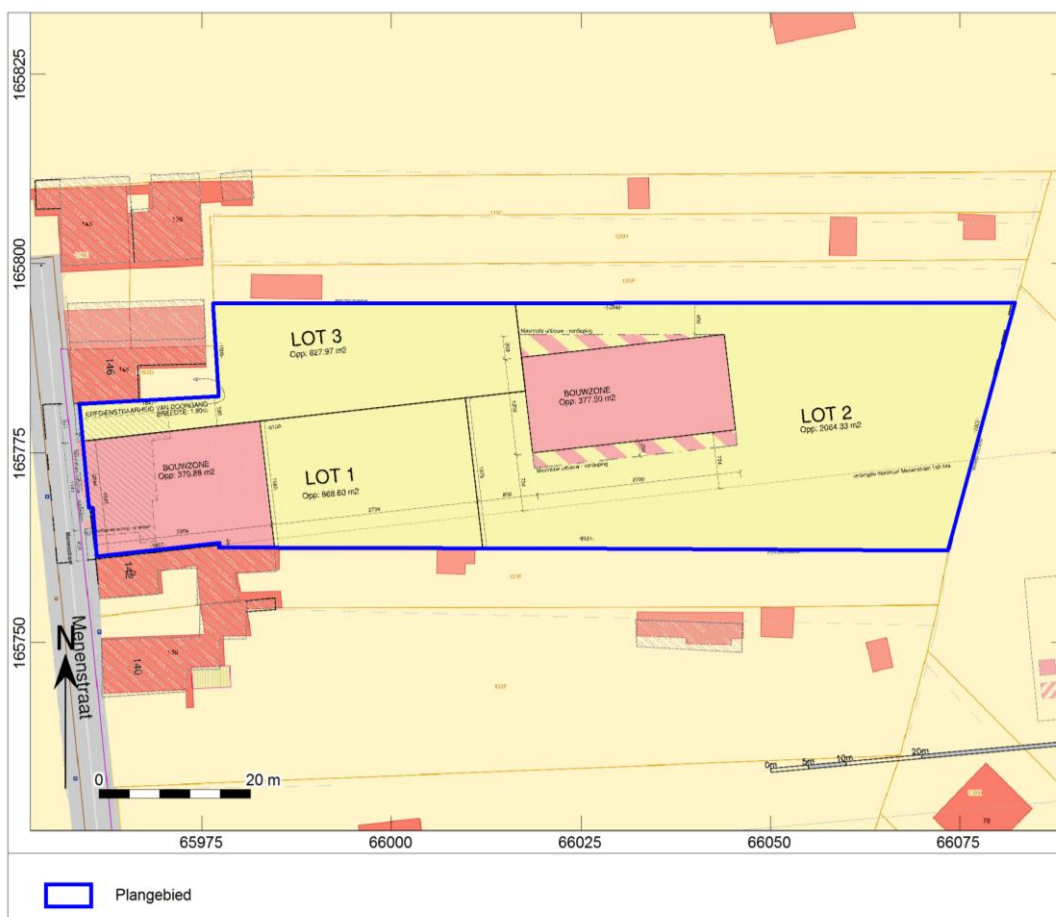
Afb. 5. Het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015.

Afb. 6. Foto's genomen van het plangebied.

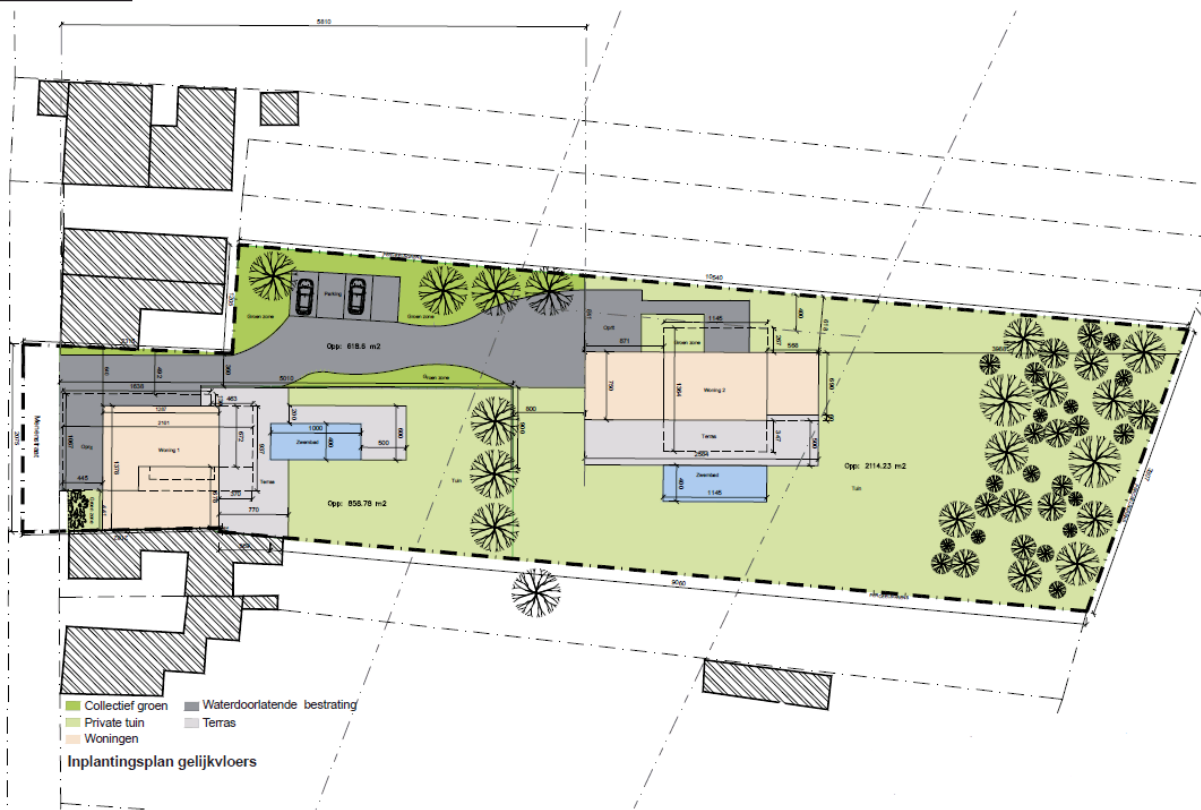
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Voor het plangebied wordt een verkavelingwijziging gepland. Het bestaande perceel zal worden opgedeeld in 3 nieuwe loten. De loten hebben een oppervlakte van 628m^2 , $868,50\text{m}^2$, 2065m^2 en zijn oost-west georiënteerd. Deze drie loten zullen verkaveld worden voor de bouw van twee woningen en de aanleg van een weg en collectieve groenzone. Lot 1 en 2 bevatten beide een bouwzone. Voor lot 1 bevat de totale bouwzone een oppervlakte van $370,88\text{m}^2$ en voor lot 2 een oppervlakte van $377,50\text{m}^2$. Het huis op lot 1 zal een maximale verstoring van 100cm –mv veroorzaken. De tweede woning op lot 2 zal een diepere verstoring veroorzaken omwille van de geplande kelder. De precieze diepte is nog niet geweten omdat deze afhankelijk is van de bouwplannen bij de stedenbouwkundige vergunning. Het derde lot zal verkaveld worden voor de aanleg van een weg en groenzone. De nieuwe weg zal een maximale verstoring van 30cm –mv veroorzaken. Voor de aanvang van de bouw wordt de huidige bebouwing gesloopt.

Afb. 7. Het verkavelingsplan

Naast een gebouw wordt er eveneens een zwembad gepland in beide tuinen. Dit zwembad zal een maximale verstoring van 180cm –mv bevatten. Er zijn nog geen definitieve plannen van de woning alsook het zwembad en de overige geplande werken. Hieronder is alvast een voorstel te zien van de geplande gebouwen, wegaanleg en mogelijke plaats van zwembad en bestrating. (Afb. 8)

Ontwerp voorstel

Afb. 8. Het ontwerpvoorstel voor de geplande woningen.

De consequentie van de voorgenenen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.5 Juridisch kader

Artikel 5.4.2. (01/06/2016- 22/02/2017)

Een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 wordt bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning toegevoegd in volgende situaties:

- 1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;
- 2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;
- 3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, liggen.

Voor de toepassing van het eerste lid, 2° en 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de werf van de te vergunnen verkaveling.

De aanvrager van een verkavelingsvergunning wordt van die verplichting vrijgesteld indien de aanvraag betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering.

De aanvrager van een verkavelingsvergunning kan een archeologienota indienen die in het kader van een vorige vergunningsaanvraag is bekrachtigd, als de verkavelingsvergunning betrekking heeft op dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werken omschreven in de bekrachtigde archeologienota.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een verkavelingsvergunning. Op basis van de ligging van het plangebied in nog niet vastgestelde zone, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 3000 m². Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van 3612 m² beslaan, en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een archeologienota te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld.³ Indien dit het geval wordt deze archeologienota bekrachtigd en toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. In het kader van dit proces heeft het in deze archeologienota beschreven onderzoek plaatsgevonden.

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 2.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.⁴

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

1.1.6 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Tertiaire kaart
- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart
- Bodemkaart 1:50.000
- Bodemgebruikskaart
- Bodembedekkingskaart
- Erosiekaart
- Hoogteverloopkaarten
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
- Profielbeschrijvingen opgesteld bij opmaak van de bodemkaart

³ <https://geo.onroerenderfgoed.be>

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Ferraris kaarten uit 1771-1778
- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Popp-kaarten
- Topografische kaart
- Luchtfoto's 1971-2015

Externe partijen:

- Input Onroerend Erfgoed
- Regio-experts
- Literatuur
- Gemeente
- Amateurarcheologen en heemkundekringen
- Iconografische bronnen
- Toponymie
- Huidige gebruikers

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁵	Lid van Moen
Quartairegeologische kaart 1:50.000 (afb. 10) ⁶	Profieltype 1: - Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zandleem in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen (ELPw) en/of Hellingsafzettingen van het Quartair (HQ)
Geomorfologie ⁷	Zuidelijke uitlopers van de Vlaamse Vallei
Bodemkaart 1:50.000 ⁸	OB Bebouwde zone Lba Droge zandleembodem met textuur B horizont Scf Matig droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont
Reeds verrichte boringen ⁹	Er zijn geen geologische boringen in de omgeving verricht die meer informatie kunnen leveren over het plangebied.

⁵ De Geyter, G. 2001, 33.

⁶ Matthijs J. 2002, 23-54.

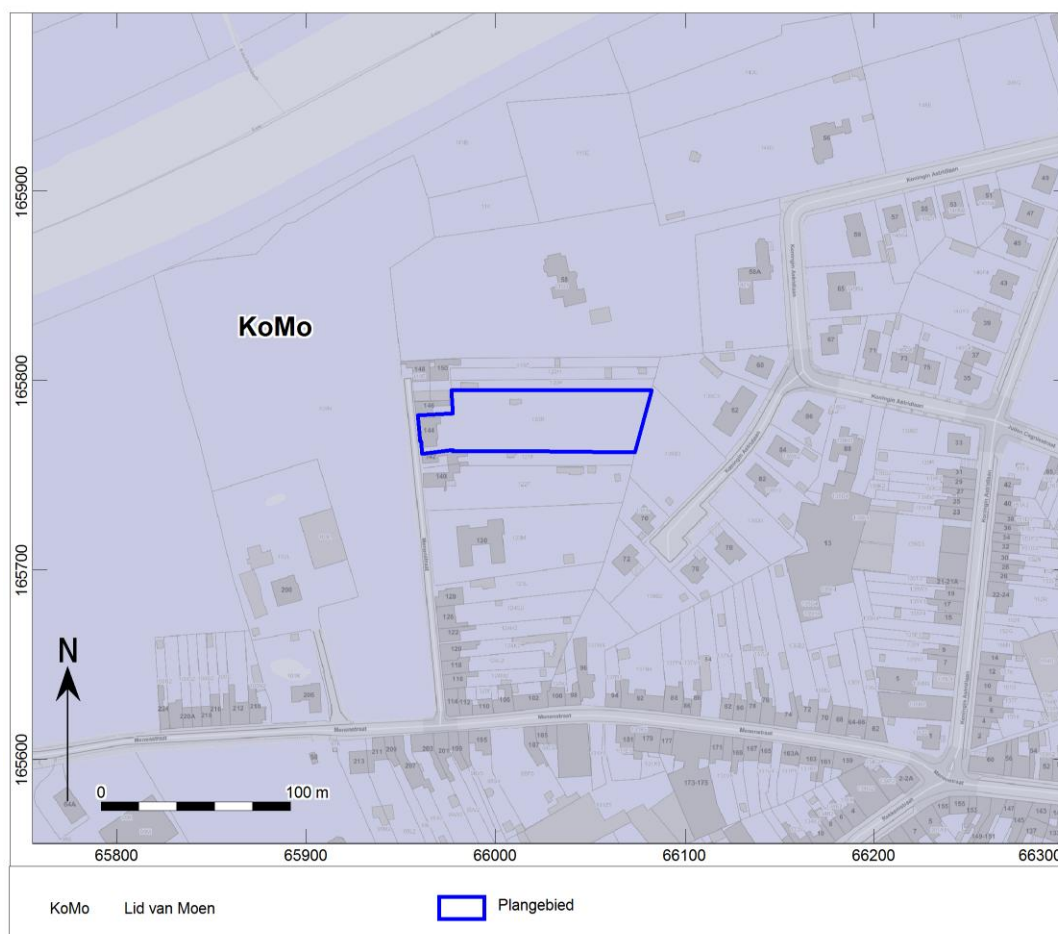
⁷ Matthijs J. 2002, 23-54.

⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

Bron	Informatie
Hoogtekaart ¹⁰	22-25m TAW
Bodemerose ¹¹	medium erosiegevoelig
Bodemgebruikkaart ¹²	Akkerbouw, Weiland
Bodembedekkingskaart ¹³	Gebouwen, Overig Afgedekt, Gras, Struiken, Bomen

In het plangebied kunnen de tertiaire afzettingen van het Lid van Moen teruggevonden worden. Dit lid behorende tot de Formatie van Kortrijk, dateert uit het Onder Eoceen. Het kan gekenmerkt worden als een heterogene siltige tot zandige afzettingen. Door de aanwezigheid van zandhoudende klei wordt een lichte regressie gekenmerkt.

Afb. 9. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.

In het plangebied worden eolische zandafzettingen daterend van het Weichseliaan teruggevonden. Tijdens deze periode (Weichsel IJstijd) waren de polen alsook het land bedekt met ijskappen. Het gebied is zelf nooit bedekt is geweest. Dit zorgde voor een zeespiegeldaling wat als gevolg had dat het Noordzebekken droog

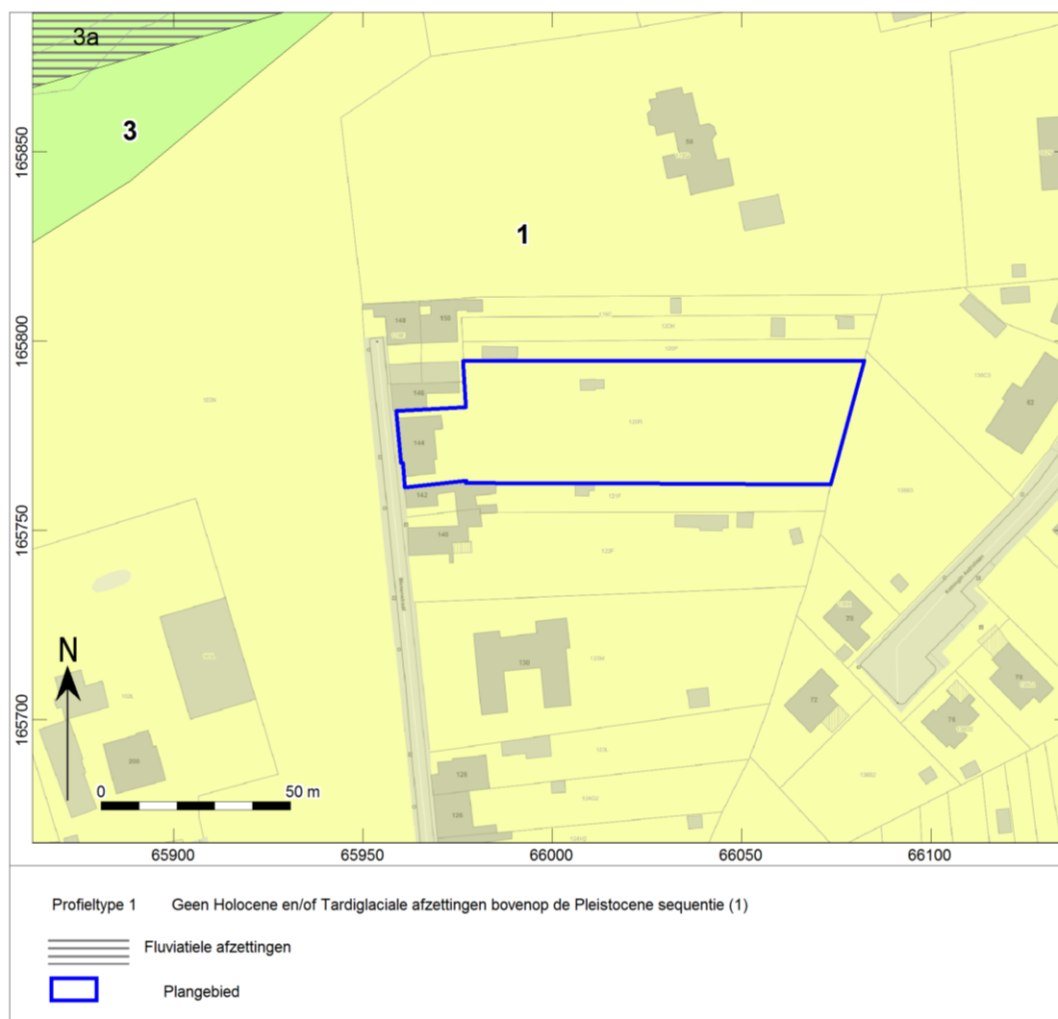
¹⁰ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹¹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹² <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹³ <http://www.geopunt.be/kaart>.

kwam te liggen. Sterke noordwesten winden voerden sediment aan vanuit dit droogliggende Noordzeebekken. De sedimenten afgezet in het gebied bestaan uit twee leempakketten al dan niet gescheiden door een zandpakket. Deze eolische afzettingen werden tijdens sneeuwstormen als loess afgezet.

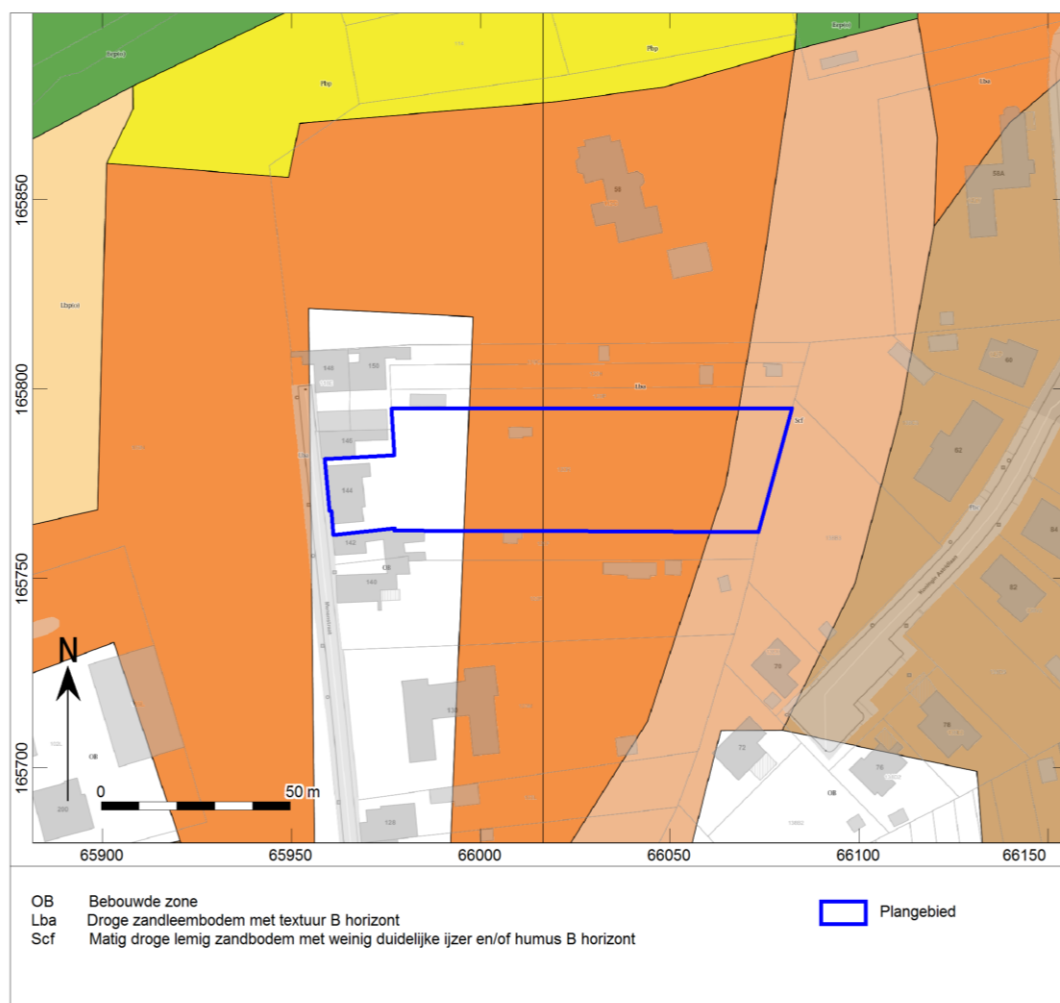

Afb. 10. Locatiekaart van het plangebied op de Quartaairgeologische kaart.

Op basis van de bodemkaart wordt het plangebied opgedeeld in drie bodemtypes. Het westelijke gedeelte, eveneens aangeduid op het gewestplan als bouwzone, wordt gekarteerd als bebouwde zone. Op deze plaats is het niet mogelijk om een specifiek bodemtype toe te wijzen.

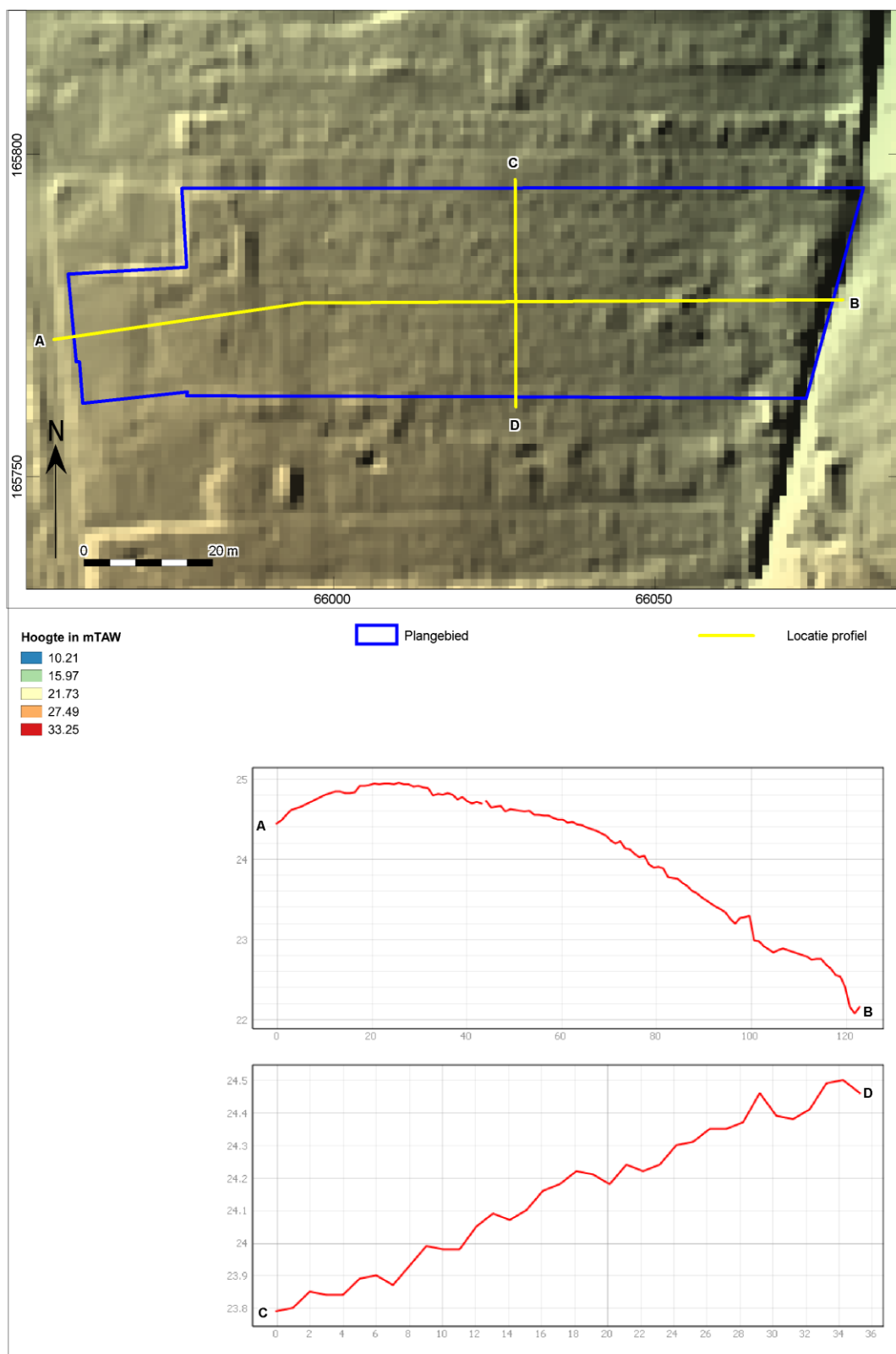
Het centrale gedeelte van het plangebied wordt gekarteerd als een Lba bodem. Deze droge zandleembodem met textuur B horizont bevat een Ap horizont met een dikte van 25cm. Onder deze Ap horizont bevindt zich de overgangshorizont die een dikte van 30-40cm bevat. Verder kan dit bodemtype gekarakteriseerd worden als bevattende een gunstige waterhuishouding en zijnde geschikt voor veeleisende akkerbouw.

Het oostelijke gedeelte van het plangebied wordt gekarteerd als een Scf bodem. Deze wordt gekarakteriseerd als een matig droge lemige zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Tussen de 60 en 90cm treden roestverschijnselen op.

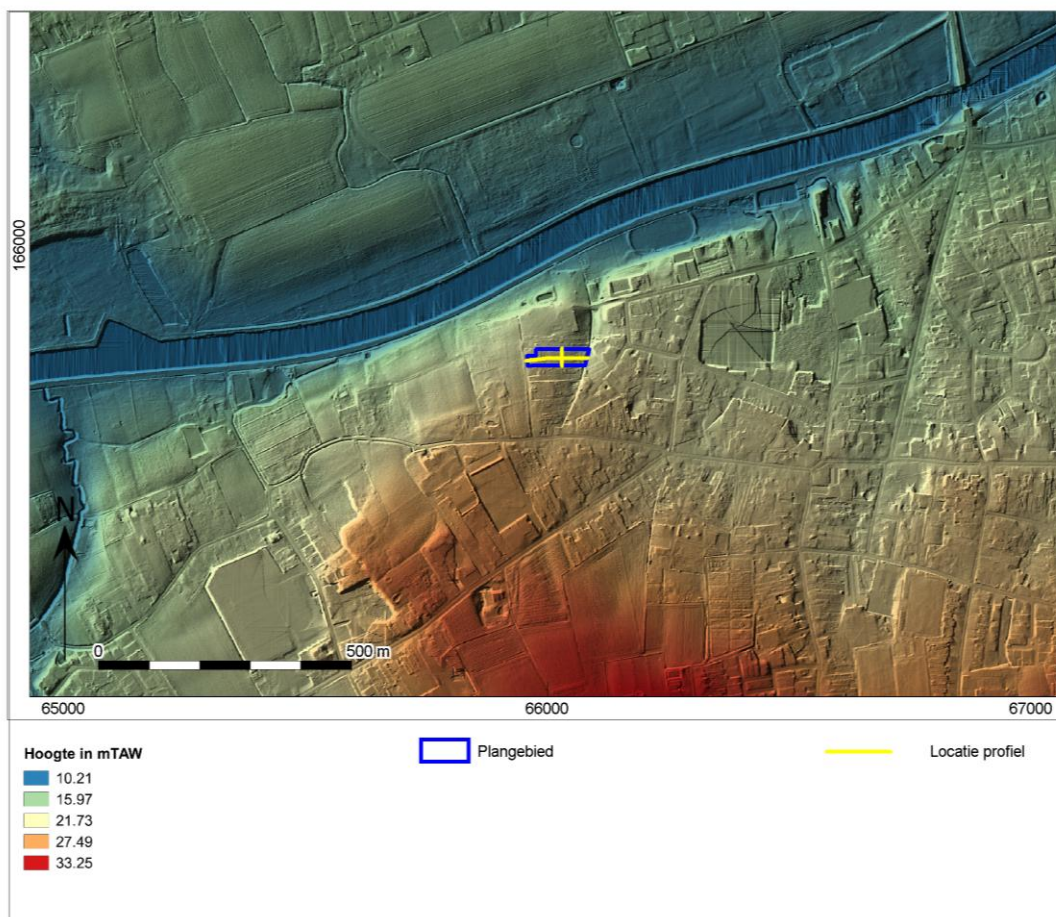

Afb. 11. Het plangebied op de bodemkaart.

Op basis van het DTM kunnen enkel zaken opgemerkt worden. Zo is het oostelijke gedeelte van het plangebied lager gelegen dan het westelijke gedeelte en het noordelijke gedeelte lager gelegen dan het zuidelijke gedeelte. Dit is te verklaren door de afwatering (in tijden van wateroverlast) van het hogergelegen deel richting het beekdal. Verder kent het plangebied een natuurlijk verloop. In het westen is het plangebied gelegen aan de weg.. Ten zuiden van het plangebied is een hoger gelegen gebied gelegen.

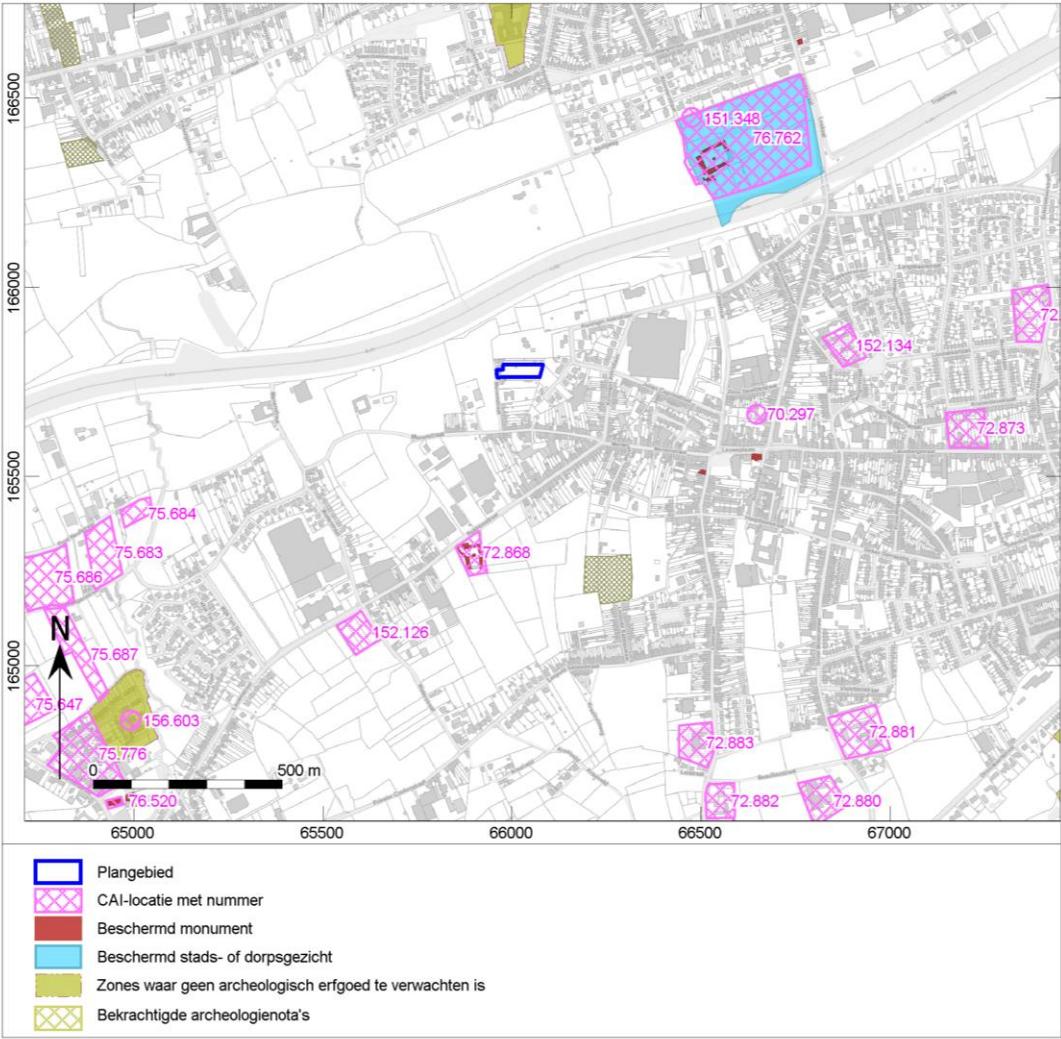
Afb. 12. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) en hoogteverloop van het terrein

Afb. 13. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM)

1.2.2 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 14):

Afb. 14. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
70297	Circa 580m	18 ^{de} eeuw	Molen
72868	Circa 450m	1850	Site met walgracht
72870	Circa 1300m	1850	Site met walgracht
72873	Circa 1130m	1850	Site met walgracht
72880	Circa 1300m	1850	Site met walgracht
72881	Circa 1220m	1850	Site met walgracht
72882	Circa 1200m	1850	Site met walgracht
72883	Circa	1850	Site met walgracht

	1000m		
75647	Circa 1500m	Onzekere datering 16 ^{de} eeuw	Lithisch materiaal Aardewerk en munten
75683	Circa 1150m	Neolithicum Romeinse tijd 17 ^{de} eeuw 17 ^{de} eeuw	Lithisch materiaal Aardewerk – kruikwaar en Eifeltechniek Aardewerk 1 bronzen, ovale medaille
75684	Circa 1000m	Neolithicum 17 ^{de} eeuw	Lithisch materiaal Aardewerk
75686	Circa 1300m	Neolithicum 16 ^{de} eeuw	Lithisch materiaal Aardewerk
75687	Circa 1350m	Neolithicum Late Middeleeuwen 16 ^{de} eeuw	Lithisch materiaal – mogelijk een werktuig Aardewerk Aardewerk, munten
75776	Circa 1450m	Steentijd	Lithisch materiaal – afslagen
76520	Circa 1500m	Late Middeleeuwen	Parochiekerk Sint-Niklaas – datering 1163
76762	Circa 680m	Late Middeleeuwen	Abdij
151348	Circa 800m	Late Middeleeuwen	Munten
152126	Circa 750m	Onbepaald	Site met walgracht
152134	Circa 770m	Onbepaald	Site met walgracht
156603	Circa 1350m	Steentijd	Afslag van grijze vleksilex

In het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend. Ten westen van het plangebied aan de Palingbeek zijn verschillende prospecties in 1976-1978, 2002 en 2011 uitgevoerd geweest door de Archeologische stichting Zuid-West-Vlaanderen.

De resultaten van deze prospecties toonden archeologische vondsten vanaf de Steentijd tot in de 17de eeuw. Deze vondsten bestaan voornamelijk uit lithisch materiaal, aardewerk, metaal en munten. Het lithisch materiaal kon gedetermineerd worden als afslagen (CAI 75776, 156603) en één werktuig (CAI 75687) alsook ongedetermineerde archeologische resten. Het aardewerk daterend van de Romeinse periode tot de 17de eeuw bevat meerdere vormen. Zo werd er uit de Romeinse periode kruikwaar en aardewerk in Eifeltechniek teruggevonden en uit de Late Middeleeuwen een grijs gereduceerd pot met een radstempel. Een aantal aardewerkfragmenten die teruggevonden werden dateren uit de 16de eeuw. Deze bestaan uit bruinrood aardewerk, bruinrood slibversierd aardewerk, mangaanoxide glazuur aardewerk, grijs reducerend gebakken aardewerk, steengoed, faience, porselein, witbakkend aardewerk, pijpfragmenten, patacon van witte pijpaaarde en bruinrood oxiderend gebakken aardewerk. Uit de 17de eeuw dateren de vondsten van aardewerk in de vorm van pijpfragmenten, bruindrood aardewerk, steengoed, bruinrood slibversierd aardewerk, witgrijs aardewerk uit Nederrij, witbakkend aardewerk alsook een terracottabeeldje. Ook één metaalvondst is in deze periode te dateren, namelijk een bronzen ovale medaille (CAI 75686, 75684, 75683, 75647, 75687).

In 1997 werd een noodopgraving uitgevoerd aan de Abdij ten noordoosten gelegen van het plangebied (CAI 76762 en 151348). Deze abdij kan beschreven worden als de historische hoeve Kloosterhof. Er werden bakstenen resten van een verdwenen bruggehoofd teruggevonden. In 2002 werd de site verder onderzocht op basis van oppervlaktevondsten. Naast de onderzoeken werd eveneens in 2010 een

metaaldetectieonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek bracht munten met name Tourse Groot – Philips IV in het zilver, voort.

Op basis van historisch kaartmateriaal en dan voornamelijk de Ferraris kaart en Poppkaart, kunnen verschillende sites met walgracht aangeduid worden. De meeste van deze sites met walgracht kennen een continuïteit van gracht en gebouwen tot in 1850. De gracht is van sommige sites nog tot in het heden bewaard gebleven. Verder is er ook een Molen (CAI 70297) gemeld op basis van historisch kaartmateriaal.

Als laatste is er ook nog een kerk gelegen ten westen van het plangebied (CAI 76520). Deze werd bij archeologische opgravingen uitgevoerd door de Archeologische Vereniging Zuid-West-Vlaanderen, blootgelegd. De kerk werd vermoedelijk gebouwd in de 12de eeuw.

Op basis van de CAI-meldingen kan gesteld worden dat het gebied een archeologische potentie heeft voor archeologische resten vanaf de Steentijd.

1.2.3 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

Het plangebied is gelegen in Lauwe, een deelgemeente van Menen. Lauwe werd voor het eerst vermeld in 804. Andere vermeldingen dateren uit 1128 ("Louwa") en in 1143 ("Lauha"). De betekenis van Lauwe is terug te brengen naar het Keltische woord "lova" of waterloop. Anderen denken echter dat het afkomstig is van "lavo", een naam van een voormalig meer dat gevormd werd door afvloeiende waters van de heuvels in de buurt.

Voor het vormen van de parochie Lauwe, werd deze huidige deelgemeente in gebruik genomen als een primitieve bidplaats. Rond 804 lag aan de Leie aan een doorwaadbare plaats, een kleine dorpsgemeenschap. In de 9de eeuw behoorde Lauwe tot de kasselrij van Kortrijk en de roede der dertien provinciën. De heerlijkheid Lauwe bestond dan verder uit enkele lenen. In 1100 werd een stenen Romaanse kerk opgericht.

Rond 1600 werden de kerk vernield door het Schotse garnizoen van Menen. In de 17de eeuw werd deze heropgebouwd. Tijdens deze periode zijn ook verschillende molens terug te vinden. Al deze molens werden gesloopt tussen 1813 en 1955. In de tweede helft van de 18de eeuw werd de kerk gedeeltelijk afgebroken. De gemeente Lauwe evolueerde van een landbouwersdorp naar een geïndustrialiseerde gemeente. De bevolking kende een aangroei waardoor er bepaalde wijken een uitbreiding kenden. Op deze manier ontstond lintbebouwing met rijwoningen of reken. Verder werden er verschillende hoeves opgetrokken die vaak teruggaan tot stichtingen van de 14de of 15de eeuw.

In de 19de eeuw gebeurden er heel veel openbare werken. Dit zorgde ervoor dat het landelijke karakter verloren ging. Een voorbeeld van deze werken is de aanleg van de spoorweg tussen 1838 en 1842. Verder werden er door deze expansie ook verschillende openbare gebouwen opgetrokken zoals het gemeentehuis.

Na de Eerste Wereldoorlog was er een groot woningtekort. Het Albertfonds zorgde ervoor dat er vele houten barakken opgericht werden in de gemeente. Verder werd in 1921-1922 de Leie rechtgetrokken. Omwille van deze reden bevat Lauwe twee eilanden alsook twee dode Leearmen. Eind de 19de eeuw – begin 20ste eeuw was er industrialisatie merkbaar door de bloeiende vlas- en pannennijverheid. Dit zorgde voor de oprichting van verschillende fabrieken en weverijen.

Sinds 1 januari fuseerden de gemeenten Menen, Rekkem en Lauwe tot de fusiegemeente Menen. Vandaag de dag is deze gemeente gekend als landbouw-, industrie- en woondorp in het zuidwesten van West-Vlaanderen tegen de grens met Frankrijk.¹⁴

Bouwhistorische schets

In het plangebied is een geïnventariseerd gebouw gelegen. Dit gebouw, genaamd Boerenarbeidershuis, dateert van het laatste kwart van de 19de eeuw. Het kan gekarakteriseerd worden als een dubbelhuis met geschilderde en verakerde baksteen. Het bevat verder licht getoogde muuropeningen met een vernieuwd schrijnwerk. In 2003 werd de woning gerenoveerd en kreeg het een vernieuwd parement.

Afb. 15. Foto van het Boerenarbeidershuis.¹⁵

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Villaret Kaarten ¹⁶	1745-1748	De Villaret kaart toont dat het plangebied gelegen is over meerdere percelen. Het is onbebouwd en omgeven door meerdere onbebouwde percelen. Enkel ten zuidwesten is een bebouwd perceel gelegen. De bebouwing bestaat uit drie rechthoekige gebouwen en één kleiner rechthoekig gebouw ten oosten hiervan. Ten zuiden van het plangebied is een oostwest georiënteerde straat gelegen.
Ferraris kaarten ¹⁷	1771-1778	Hieruit blijkt dat het plangebied gelegen is binnen de tuinzone van het gebouw ten noorden van het plangebied. Het oostelijke gedeelte van het

¹⁴ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/121791>

¹⁵ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/56177>

¹⁶ Villaret, 1745-1748.

¹⁷ Ferraris, 1771-1778.

Bron	Jaartal	Historische situatie
		plangebied is in gebruik als akker. De tuinzone en akker worden gescheiden door een bomerij. Ten zuiden van het plangebied zijn eveneens drie rechthoekige gebouwen gelegen. Ten westen van het plangebied is de hoeve, eveneens te zien op de Villaretkaart, te zien. De Leie is ten noorden van het plangebied te situeren.
Atlas der buurtwegen ¹⁸	Ca. 1840-1850	Hierop valt af te lezen dat het plangebied onbebouwd is en in gebruik als akker, weiland of tuinzone. Ten noorden van het plangebied is een gebouw gelegen, eveneens te zien op de Ferraris kaart. Verder is de omgeving zeer dun bebouwd en is er geen verandering te zien op de Atlas der Buurtwegen.
Vandermaelen kaarten ¹⁹	1846-1854	Op deze kaart is eveneens geen verandering te zien voor het plangebied. Het is nog steeds onbebouwd en is eerder in gebruik als akker- of weiland. Ten noorden van het plangebied zijn op deze kaart twee rechthoekige woningen terug te vinden. Verder ten noorden van het plangebied bevinden zich verschillende alluviale gebieden.
Poppkaarten	Na 1842	Ook voor deze kaart is er weinig verandering te zien. Het plangebied is gelegen tegen een gebouw. Het plangebied zelf is onbebouwd. Mogelijk is het nog altijd in gebruik als tuinzone, akkerland of weiland. Het plangebied is omgeven door onbebouwde percelen mogelijk eveneens in gebruik als akkerland, weiland of alluviale vlakte dichtbij de Leie.
Topografische kaart ²⁰	1883	De topografische kaart van 1883 toont echter enkel het westelijke gedeelte van het plangebied. Het plangebied is gelegen aan de Menenstraat. Deze topografische kaart toont nog geen bebouwing op het plangebied. Verder is te zien dat het achterliggende gebied niet bebouwd is en in gebruik is als akker-, weiland of grasland. De hoogtelijnen op deze topografische kaart komen eveneens overheen met het hoogteprofiel van het DTM, wat aantoont dat er geen grote veranderingen gebeurd zijn.
Topografische kaart Ministerie Openbare Werken en Wederopbouw ²¹	1950-1970	De topografische kaart uit 1950-1970 toont enkel het oostelijke gedeelte van het plangebied. Op deze kaart is te zien dat deze eveneens in gebruik is als tuinzone of grasland. De topografische kaart toont verder aan dat het plangebied onderverdeeld is in kleinere percelen. Rondom het plangebied is bebouwing, straten en weiland te zien.
Luchtfoto ²²	1971	Op de luchtfoto van 1971 is de huidige bebouwing te zien die in het westelijke gedeelte van het plangebied aan de straat gelegen is. Het overgrote gedeelte van het plangebied is onbebouwd. Mogelijk is dit in gebruik als akker of weide. De luchtfoto geeft dit niet duidelijk weer. Op basis van deze luchtfoto werd het gebied achter het geplaatste gebouw niet als tuinzone gebruikt. Het is eerder een perceel dat op zich gebruikt werd.
Luchtfoto ²³	1979-1990	Op de luchtfoto van 1979-1990 lijkt er niet veel veranderd te zijn. Deze toont echter ook het gebouw aan de westelijke zijde. Het overige gedeelte van het plangebied lijkt in gebruik te zijn als tuinzone behorende tot het huis. De tuinzone is echter niet ingericht en in gebruik als grasland of weiland. Ten zuiden en ten noorden van het plangebied is de tuinzone volledig ingericht.

¹⁸ onbekend 1840-1850.

¹⁹ Vandermaelen 1846-1854.

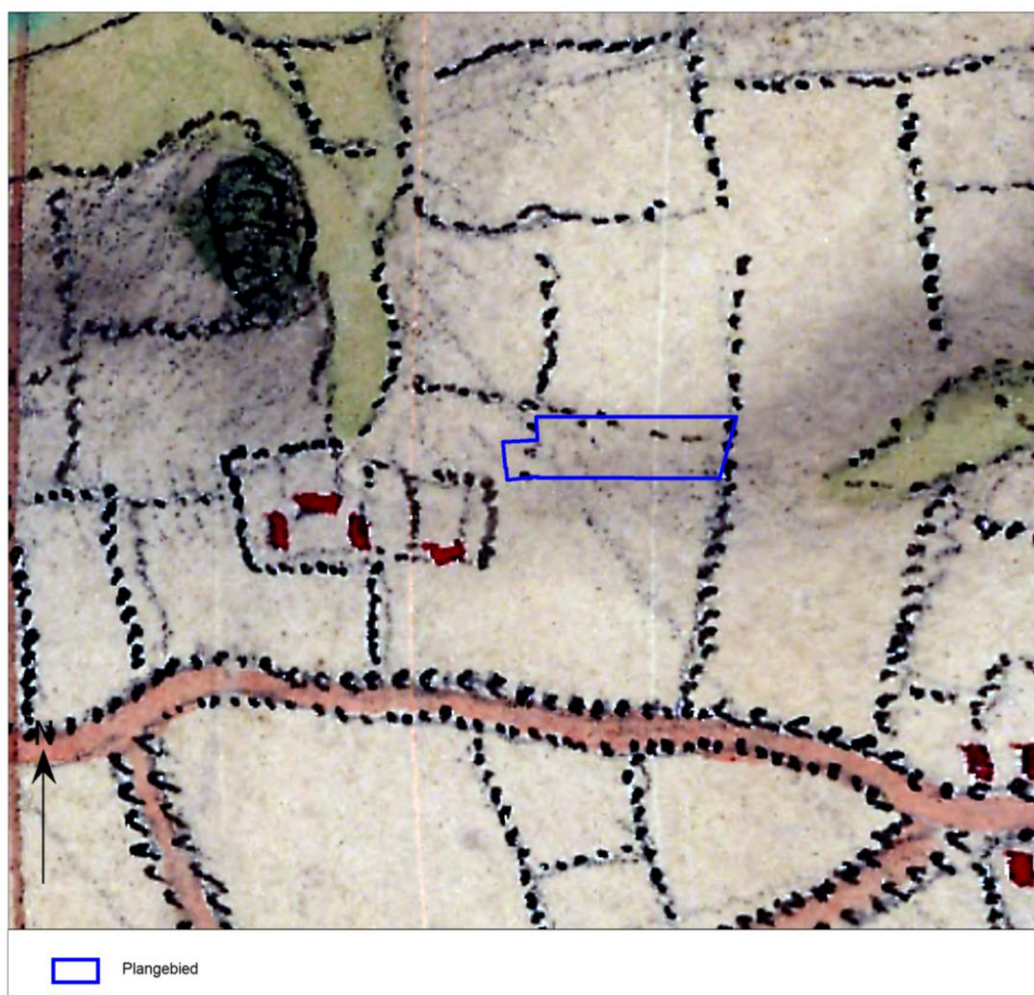
²⁰ <http://www.geopunt.be/kaart>.

²¹ www.cartesius.be

²² <http://www.geopunt.be/kaart>.

²³ <http://www.geopunt.be/kaart>.

De Villaret kaart toont dat het plangebied gelegen is over meerdere percelen. Het is onbebouwd en omgeven door meerdere onbebouwde percelen. Enkel ten zuidwesten is een bebouwd perceel gelegen. De bebouwing bestaat uit drie rechthoekige gebouwen en één kleiner rechthoekig gebouw ten oosten hiervan. Ten zuiden van het plangebied is een oostwest georiënteerde straat gelegen.

Afb. 16. Het plangebied op de Villaret kaart.

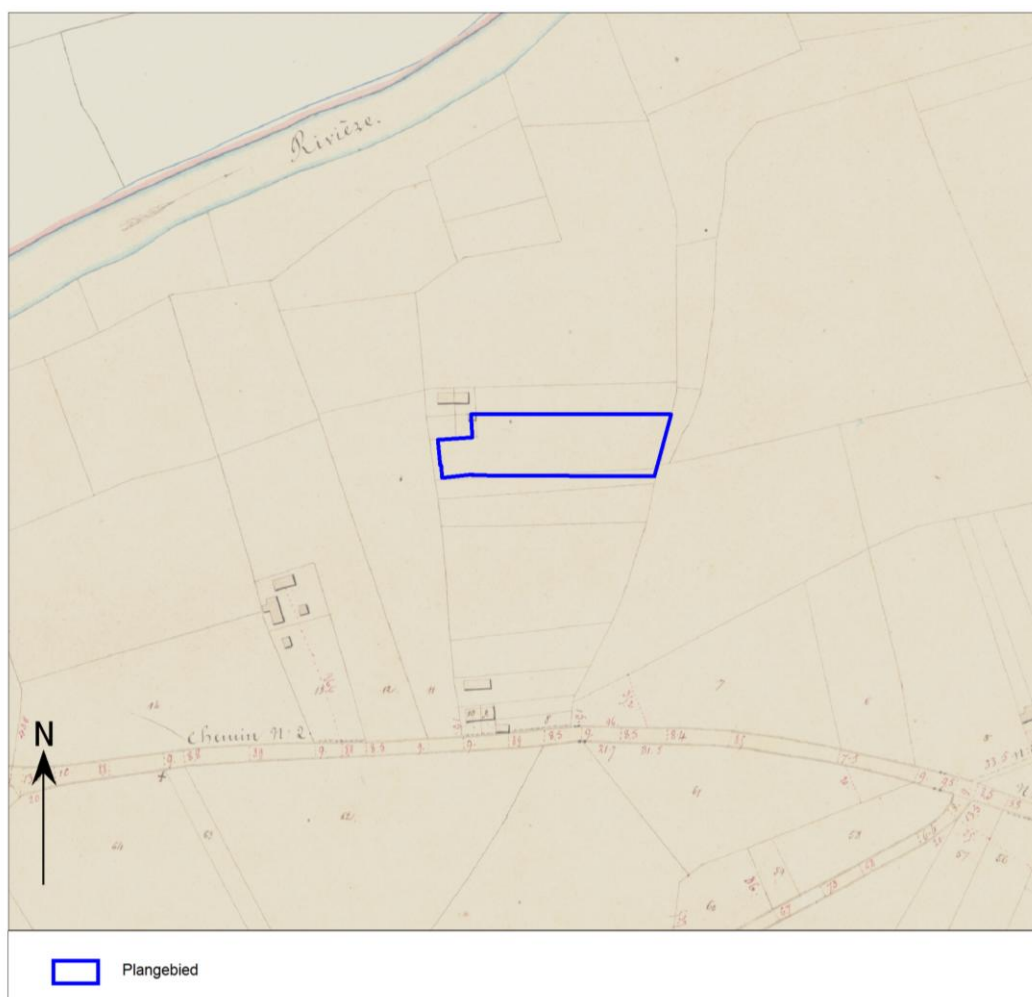
De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in "België" als in heel West-Europa.²⁴ Hieruit blijkt dat het plangebied gelegen is binnen de tuinzone van het gebouw ten noorden van het plangebied. Het oostelijke gedeelte van het plangebied is in gebruik als akker. De tuinzone en akker worden gescheiden door een bomenrij. Ten zuiden van het plangebied zijn eveneens drie rechthoekige gebouwen gelegen. Ten westen van het plangebied is de hoeve, eveneens te zien op de Villaretkaart, te zien. De Leie is ten noorden van het plangebied te situeren.

²⁴ [Http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten](http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten).

Afb. 17. Het plangebied op de Ferraris kaart.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 18). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat het plangebied onbebouwd is en in gebruik als akker, weiland of tuinzone. Op basis van deze kaart is het onduidelijk wat het gebruik was van het plangebied. Ten noorden van het plangebied is een gebouw gelegen, eveneens te zien op de Ferraris kaart. Verder is de omgeving zeer dun bebouwd en is er geen verandering te zien op de Atlas der Buurtwegen.

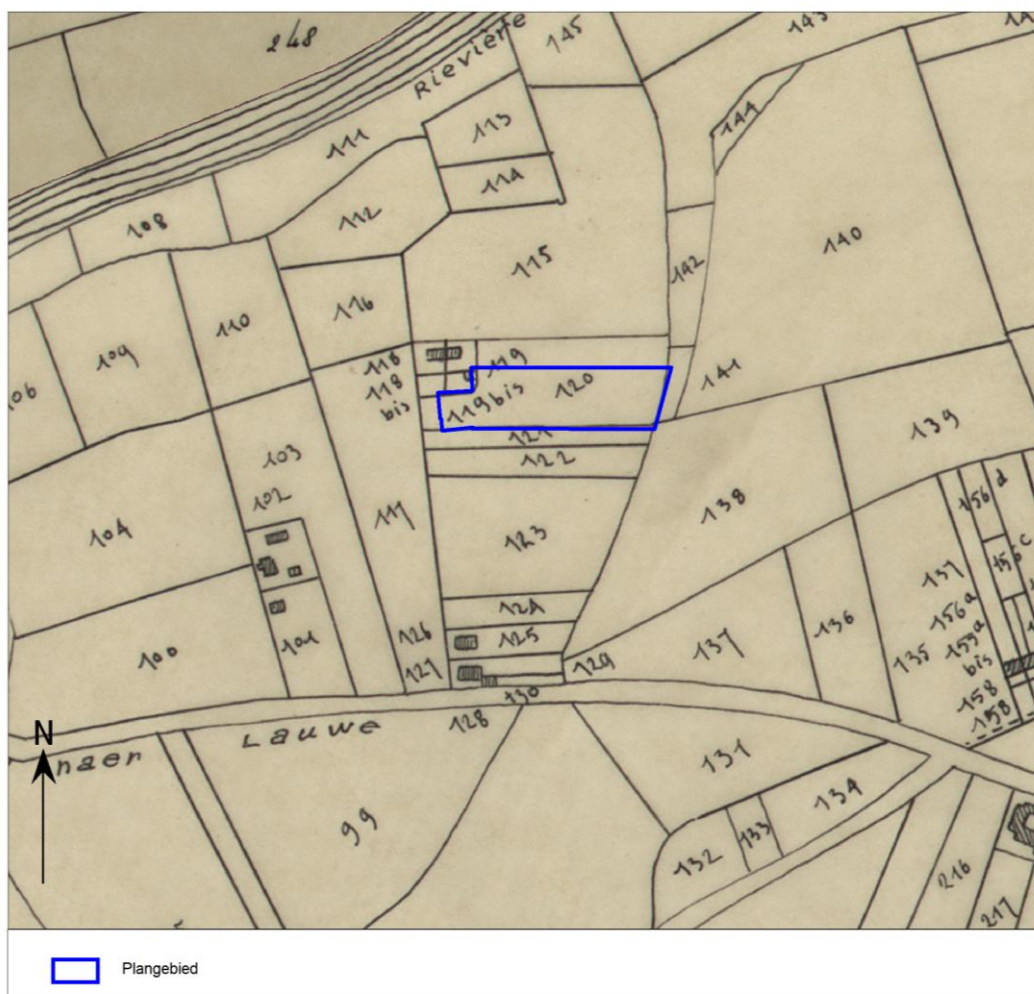
Afb. 18. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Een zestal jaar later zijn de Vandermaelenkaarten samengesteld. Dit is een verzameling historische kaarten gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Zijn "*Carte topographique de la Belgique*" is gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1: 20.000. Op deze kaart is eveneens geen verandering te zien voor het plangebied. Het is nog steeds onbebouwd en is eerder in gebruik als akker- of weiland. Ten noorden van het plangebied zijn op deze kaart twee rechthoekige woningen terug te vinden. Verder ten noorden van het plangebied bevinden zich verschillende alluviale gebieden.

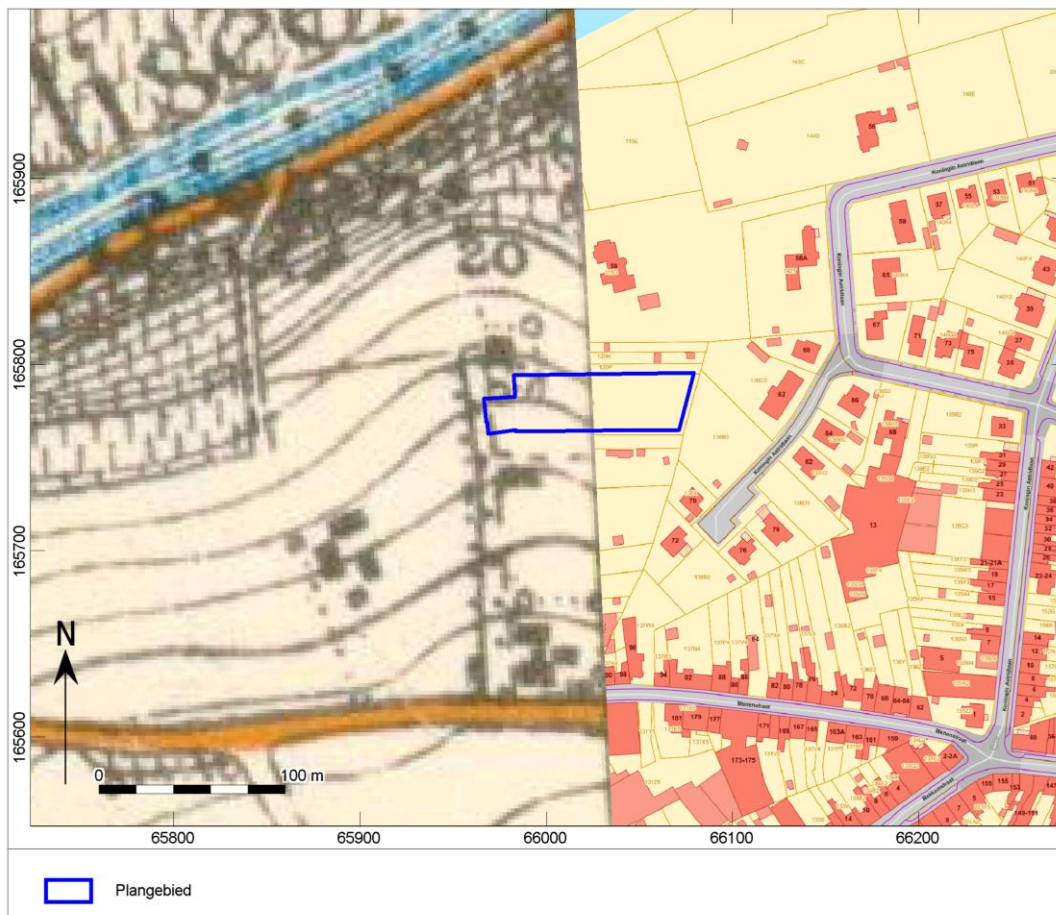
Afb. 19. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Ook voor deze kaart is er weinig verandering te zien. Het plangebied is gelegen tegen een gebouw. Het plangebied zelf is onbebouwd. Mogelijk is het nog altijd in gebruik als tuinzone, akkerland of weiland. Het plangebied is omgeven door onbebouwde percelen mogelijk eveneens in gebruik als akkerland, weiland of alluviale vlakte dichtbij de Leie.

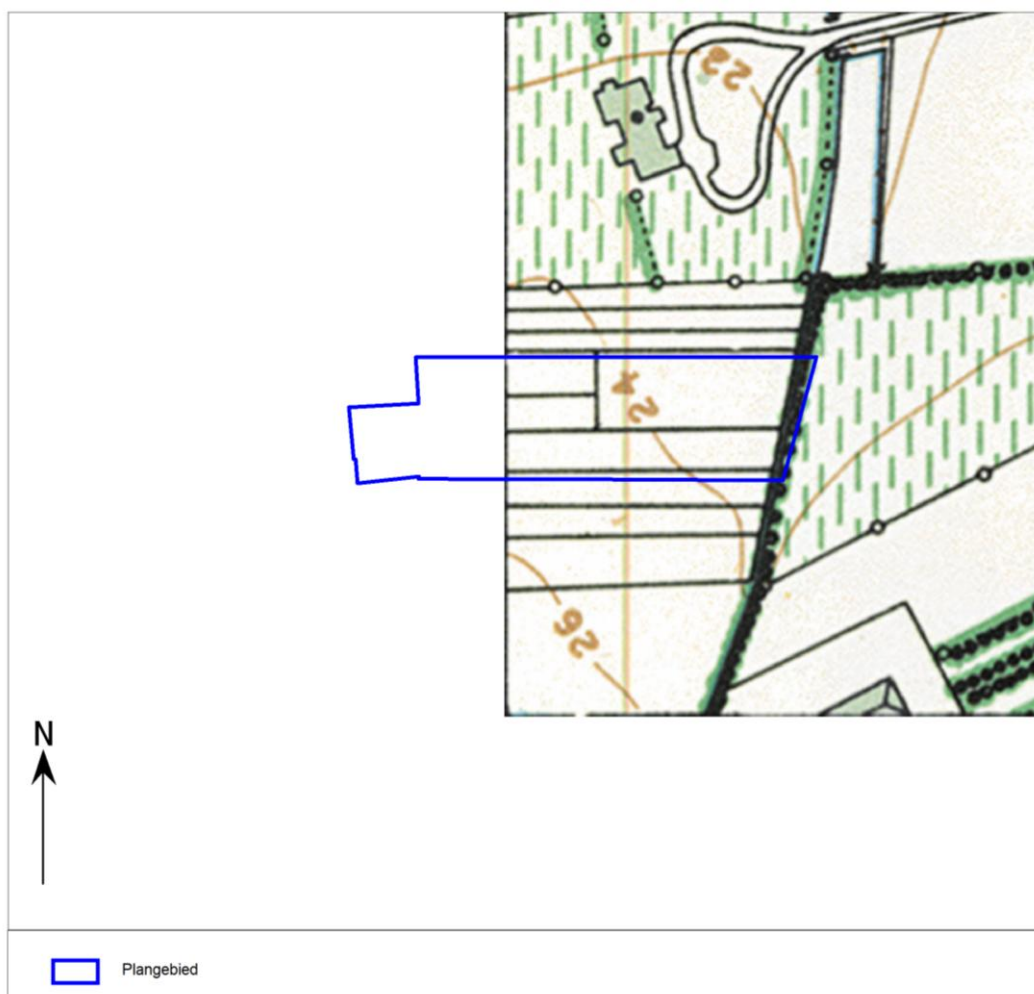
Afb. 20. Het plangebied op de Popp-kaarten.

De topografische kaart van 1883 toont echter enkel het westelijke gedeelte van het plangebied. Het plangebied is gelegen aan de Menenstraat. Deze topografische kaart toont nog geen bebouwing op het plangebied. Verder is te zien dat het achterliggende gebied niet bebouwd is en in gebruik is als akker-, weiland of grasland. De hoogtelijnen op deze topografische kaart komen eveneens overeen met het hoogteprofiel van het DTM, wat aantoont dat er geen grote veranderingen gebeurd zijn.

Afb. 21. Het plangebied op de Topografische kaart.

De topografische kaart uit 1950-1970 toont enkel het oostelijke gedeelte van het plangebied. Op deze kaart is te zien dat deze eveneens in gebruik is als tuinzone of grasland. De topografische kaart toont verder aan dat het plangebied onderverdeeld is in kleinere percelen. Rondom het plangebied is bebouwing, straten en weiland te zien.

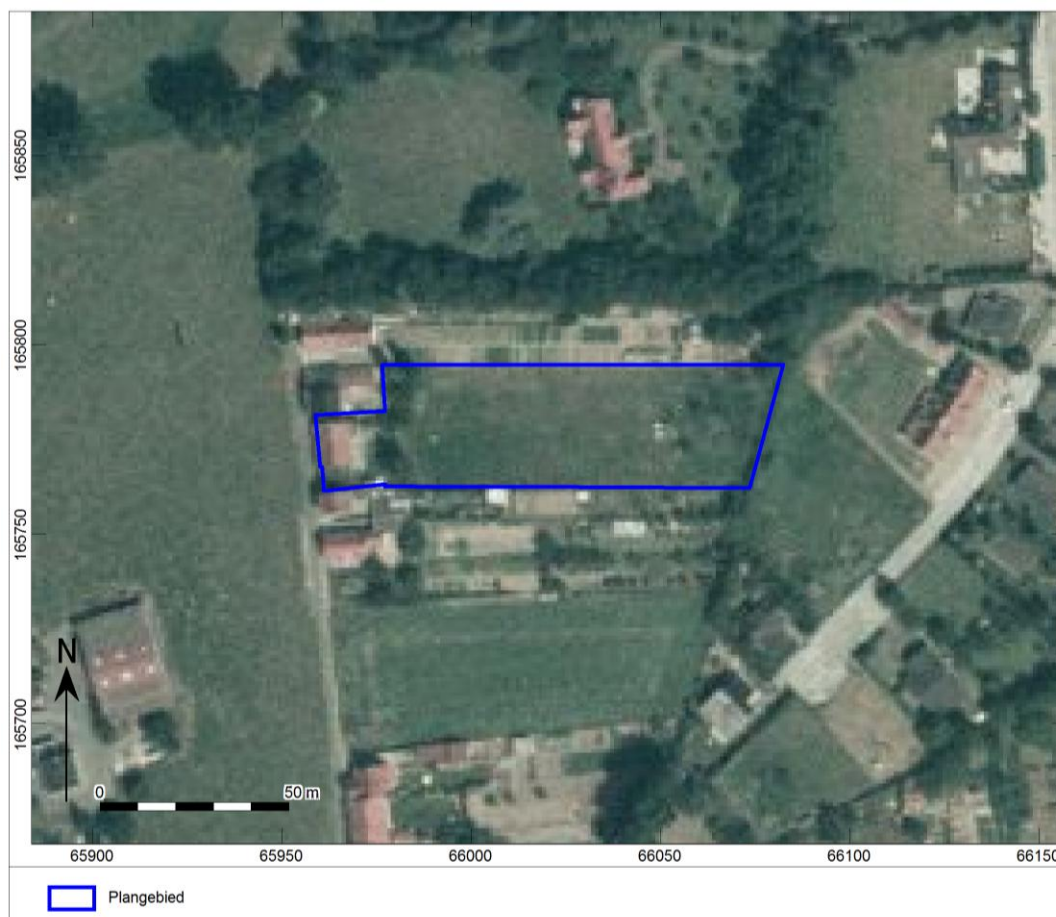
Afb. 22. Het plangebied op de Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw.

Op de luchtfoto van 1971 is de huidige bebouwing te zien die in het westelijke gedeelte van het plangebied aan de straat gelegen is. Het overgrote gedeelte van het plangebied is onbebouwd. Mogelijk is dit in gebruik als akker of weide. De luchtfoto geeft dit niet duidelijk weer. Op basis van deze luchtfoto werd het gebied achter het geplaatste gebouw niet als tuinzone gebruikt. Het is eerder een perceel dat op zich gebruikt werd.

Afb. 23. Het plangebied op de Luchtfoto 1971.

Op de luchtfoto van 1979-1990 lijkt er niet veel veranderd te zijn. Deze toont echter ook het gebouw aan de westelijke zijde. Het overige gedeelte van het plangebied lijkt in gebruik te zijn als tuinzone behorende tot het huis. De tuinzone is echter niet ingericht en in gebruik als grasland of weiland. Ten zuiden en ten noorden van het plangebied is de tuinzone volledig ingericht.

Afb. 24. Het plangebied op de Luchtfoto 1979-1990.

1.2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

Het plangebied is gelegen in het zandleemgebied. Ten noorden van het plangebied bevindt zich de Leie. Op basis van het DTM kan gesteld worden dat het plangebied op de overgang van laag naar hoog gelegen gebied gelegen is. Het plangebied bevat een droge zandleembodem met textuur B horizont. Op basis van de CAI kan gesteld worden dat in de omgeving van het plangebied vindplaatsen voorkomen die dateren vanaf de Steentijd. Verder zijn er verschillende Romeinse resten terug te vinden in de gemeente Lauwe. Dit zijn veelal losse vondsten. Omwille van de ligging, de nabijheid van water en de nabijheid van steentijd meldingen kan gesteld worden dat er een archeologische verwachting mogelijk is vanaf het Laat-Paleolithicum. In principe zal het vondstniveau vanaf het maaiveld aanwezig zijn; eventueel aanwezige archeologische sporen uit het Neolithicum en later zijn het beste zichtbaar vanaf de mogelijk intacte textuur B horizont.

Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied onbebouwd is gebleven tot in de late 19de eeuw. Vanaf de 19de eeuw werd het huis aan de Menenstraat opgericht. Het overgrote gedeelte van het plangebied is zeker vanaf de 18de eeuw onbebouwd en dan ook onverstoord gebleven. Hierdoor is de kans op archeologische resten vanaf de 18de eeuw klein. Verder bestaat er wel de mogelijkheid dat bovenstaande archeologische resten en sporen vanaf het Laat-Paleolithicum tot de Vroege Middeleeuwen, nog bewaard kunnen zijn. Echter op basis van het historisch kaartmateriaal kan gesteld worden dat het plangebied in gebruik is geweest als akker. De bodemkaart toont de afwezigheid van een plaggenbodem die eventuele archeologische resten en sporen zou afdekken. Op deze manier bestaat de kans dat door de agrarische werkzaamheden het plangebied verstoord is geraakt. De bodemkaart toont echter een ploeglaag met een

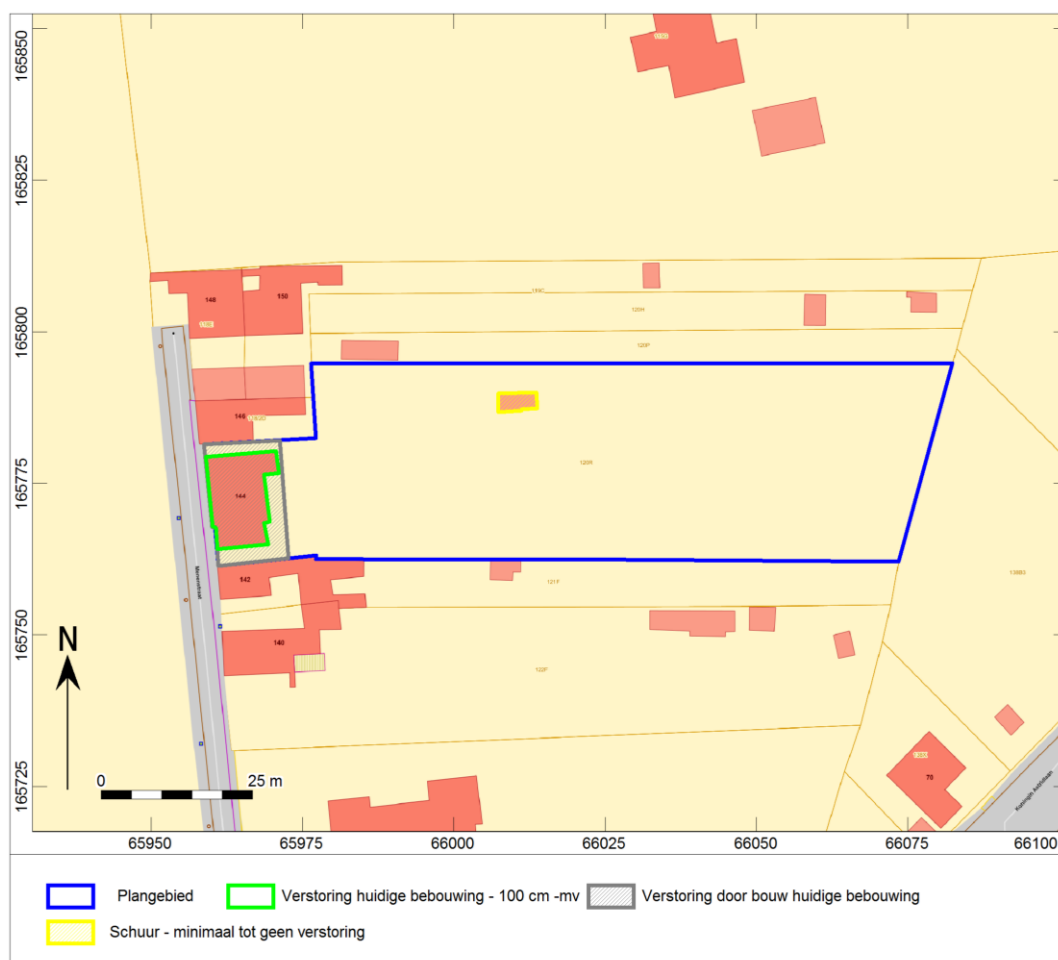
geschatte dikte van 25cm. De mogelijke versterking zou niet zo diep kunnen zijn. Dit dient getoetst te worden.

De beantwoording van de overige onderzoeksvraag is als volgt:

- Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?

In het plangebied wordt een nieuwe verkaveling gepland. Het bestaande perceel zal opgedeeld worden in drie kleinere percelen waarvan twee bouwloten en één aangelegde weg. Precieze plannen daarvan zijn er nog niet. De gebouwen zullen open bebouwingen worden met een oost-west oriëntatie. Elke woning zal eveneens een zwembad verkrijgen.

Momenteel is het plangebied ingericht met een woning en achterliggende tuin. De bouw van de woning zal een verstoring tot 100cm –mv veroorzaken over het gehele westelijke gedeelte (240m^2) van het plangebied (Afb. 24). De diepte van de kelder is niet gekend. Dit stelt verder dat het overige gedeelte (3375m^2) onverstoord is en mogelijk nog onverstoorde archeologische resten en sporen kan bevatten. Voor de bouw van bovenstaande woningen zal de huidige bebouwing gesloopt worden.

Afb. 25. Zones zonder archeologisch erfgoed en zones met archeologisch erfgoed.

Op basis van de bronnen in het bureauonderzoek kan gesteld worden dat er een archeologische verwachting voor het plangebied is vanaf het Laat-Paleolithicum tot Vroege-Middeleeuwen. Vondsten uit Laat Paleolithicum verwacht je dus in de ploeglaag en/of in de top van de natuurlijke bodem. Sporen en vondsten vanaf het Neolithicum verwacht je in de top van de natuurlijke ondergrond en zijn het beste leesbaar in de BC of C-horizont. Het DTM toont verder ook aan dat het noordelijke en oostelijke deel lager gelegen zijn, verder zijn ze ook gekarteerd als ander bodemtype. Dit kan wijzen op een andere verwachting.

Bewoning situeerde zich meestal op de hogere delen of de flank. Op deze manier is de verwachting op de lagere gedeelten lager. Echter op basis van het historisch kaartmateriaal kan gesteld worden dat het plangebied in gebruik is geweest als akker. De bodemkaart en DTM tonen geen ophoging. Mogelijk kan door agrarische werkzaamheden de bodem minimaal verstoord zijn. Dit dient getoetst te worden aan de hand van een landschappelijk bodemonderzoek. Het landschappelijk bodemonderzoek kan op deze manier de bodemkaart, de potentie op archeologische resten toetsen alsook nagaan of het plangebied al dan niet verstoord is.

1.2.5 Samenvatting

Het plangebied is gelegen in het zandleemgebied. Ten noorden van het plangebied bevindt zich de Leie. Op basis van het DTM kan gesteld worden dat het plangebied op de overgang van laag naar hoog gelegen gebied gelegen is. Het plangebied bevat een droge zandleembodem met textuur B horizont. Op basis van de CAI kan gesteld worden dat in de omgeving van het plangebied vindplaatsen voorkomen die dateren vanaf de Steentijd. Verder zijn er verschillende Romeinse resten terug te vinden in de gemeente Lauwe. Dit zijn veelal losse vondsten. Omwille van de ligging, de nabijheid van water en de nabijheid van steentijd meldingen kan gesteld worden dat er een archeologische verwachting mogelijk is vanaf het Laat-Paleolithicum. In principe zal het vondstniveau vanaf het maaiveld aanwezig zijn; eventueel aanwezige archeologische sporen uit het Neolithicum en later zijn het beste zichtbaar vanaf de mogelijk intacte textuur B horizont.

Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied onbebouwd is gebleven tot in de late 19de eeuw. Vanaf de 19de eeuw werd het huis aan de Menenstraat opgericht. Het overgrote gedeelte van het plangebied is zeker vanaf de 18de eeuw onbebouwd en dan ook onverstoord gebleven. Hierdoor is de kans op archeologische resten vanaf de 18de eeuw klein. Verder bestaat er wel de mogelijkheid dat bovenstaande archeologische resten en sporen vanaf het Laat-Paleolithicum tot de Vroege Middeleeuwen, nog bewaard kunnen zijn. Echter op basis van het historisch kaartmateriaal kan gesteld worden dat het plangebied in gebruik is geweest als akker. De bodemkaart toont de afwezigheid van een plaggenbodem die eventuele archeologische resten en sporen zou afdekken. Op deze manier bestaat de kans dat door de agrarische werkzaamheden het plangebied verstoord is geraakt. De bodemkaart toont echter een ploeglaag met een geschatte dikte van 25cm. De mogelijke verstoring zou niet zo diep kunnen zijn. Dit dient getoetst te worden.

In het plangebied wordt een nieuwe verkaveling gepland. Het bestaande perceel zal opgedeeld worden in drie kleinere percelen waarvan twee bouwloten en één aangelegde weg. Precieze plannen daarvan zijn er nog niet. De gebouwen zullen open bebouwingen worden met een oost-west oriëntatie. Elke woning zal eveneens een zwembad verkrijgen.

Momenteel is het plangebied ingericht met een woning en achterliggende tuin. De bouw van de woning zal een verstoring tot 100cm –mv veroorzaakt hebben over het gehele westelijke gedeelte (240m²) van het plangebied (Afb. 24). De diepte van de kelder is niet gekend. Dit stelt verder dat het overige gedeelte (3375 m²) onverstoord is en mogelijk nog onverstoorde archeologische resten en sporen kan bevatten. Voor de bouw van bovenstaande woningen zal de huidige bebouwing gesloopt worden.

Op basis van de bronnen in het bureauonderzoek kan gesteld worden dat er een archeologische verwachting voor het plangebied is vanaf het Laat-Paleolithicum tot Vroege-Middeleeuwen. Vondsten uit Laat Paleolithicum verwacht je dus in de ploeglaag en/of in de top van de natuurlijke bodem. Sporen en vondsten vanaf het Neolithicum verwacht je in de top van de natuurlijke ondergrond en zijn het beste leesbaar in de BC of C-horizont. Het DTM toont verder ook aan dat het noordelijke en oostelijke deel lager gelegen zijn, verder zijn ze ook gekarteerd als ander bodemtype. Dit kan wijzen op een andere verwachting. Bewoning situeerde zich meestal op de hogere delen of de flank. Op deze manier is de verwachting op de lagere gedeelten lager. Echter op basis van het historisch kaartmateriaal kan gesteld worden dat het plangebied in gebruik is geweest als akker. De bodemkaart en DTM tonen geen ophoging. Mogelijk kan door agrarische werkzaamheden de bodem minimaal verstoord zijn. Dit dient getoetst te worden aan de hand van een landschappelijk bodemonderzoek. Het landschappelijk bodemonderzoek kan op deze manier de bodemkaart, de potentie op archeologische resten toetsen alsook nagaan of het plangebied al dan niet verstoord is.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2,0.
- De Geyter, G. 2001: *Toelichting bij de Geologische kaart van België Vlaams Gewest. Kaartblad 27-28-36 Proven-IEPER-Ploefsteert. 1:50.000*. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Jacobs, P., M. de Ceucelaire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol* 102,
- Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief,
- Matthijs, J., 2002: *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 27-28-36 Proven-IEPER-Ploegsteert*. Vlaamse overheid. Dienst Natuurlijke Rijkdommen.
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Vandermaelen, F. , 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferriskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://id.erfgoed.net>
- <http://www.cartesius.be>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.
- Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
- Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.
- Afb. 4. Het plangebied op het gewestplan
- Afb. 5. Het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015.
- Afb. 6. Foto's genomen van het plangebied.
- Afb. 7. Het verkavelingsplan
- Afb. 8. Het ontwerpvoorstel voor de geplande woningen.
- Afb. 9. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.
- Afb. 10. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
- Afb. 11. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 12. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) en hoogteverloop van het terrein
- Afb. 13. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM)
- Afb. 14. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
- Afb. 15. Foto van het Boerenarbeidershuis.
- Afb. 16. Het plangebied op de Villaret kaart.
- Afb. 17. Het plangebied op de Ferraris kaart.
- Afb. 18. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
- Afb. 19. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.
- Afb. 20. Het plangebied op de Popp-kaarten.
- Afb. 21. Het plangebied op de Topografische kaart.
- Afb. 22. Het plangebied op de Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw.
- Afb. 23. Het plangebied op de Luchtfoto 1971.
- Afb. 24. Het plangebied op de Luchtfoto 1979-1990.
- Afb. 25. Zones zonder archeologisch erfgoed en zones met archeologisch erfgoed.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2017G281
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied.
Aanmaakschaal	1/75
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
Aanmaakschaal	1/20
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	3
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.
Aanmaakschaal	1/12.5
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	4
Type plan	Gewestplan
Onderwerp plan	Het plangebied op het gewestplan
Aanmaakschaal	1/20
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	7
Type plan	Overzichtsplan
Onderwerp plan	Verkavelingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Datum	8-08-2017
Plannummer	8
Type plan	Overzichtsplan
Onderwerp plan	Het ontwerpvoorstel voor de geplande woningen.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	9
Type plan	Tertiaire kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.

Aanmaakschaal	1/50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	10
Type plan	Quartairgeologische kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
Aanmaakschaal	1/200.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	11
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de bodemkaart.
Aanmaakschaal	1/20
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	12
Type plan	Digitaal Terreinmodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) en hoogteverloop van het terrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	13
Type plan	Digitaal Terreinmodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM)
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	14
Type plan	CAI
Onderwerp plan	Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
Aanmaakschaal	1/200
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017
Plannummer	16
Type plan	Villaret kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de Villaret kaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	17
Type plan	Ferraris kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de Ferraris kaart.
Aanmaakschaal	Onbekend

Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	18
Type plan	Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	19
Type plan	Vandermaelenkaarten
Onderwerp plan	Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	20
Type plan	Popp-kaarten
Onderwerp plan	Het plangebied op de Popp-kaarten.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	21
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de Topografische kaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	22
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	8-08-2017
Plannummer	25
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Zones zonder archeologisch erfgoed en zones met archeologisch erfgoed.
Aanmaakschaal	1/12.5
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	8-08-2017

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2017G281
Onderwerp	Fotolijst
ID	5

Type	Luchtfoto
Onderwerp	Het plangebied op de Luchtfoto 2013-2015.
ID	6
Type	Foto
Onderwerp	Foto's genomen van het plangebied.
ID	15
Type	Foto
Onderwerp	Foto van het Boerenarbeidershuis.
ID	23
Type	Luchtfoto
Onderwerp	Het plangebied op de Luchtfoto 1971.
ID	24
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de Luchtfoto 1979-1990.